

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

27.05.22 № 4-35/1-104

Dosarul nr.2a-4031/21

Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, conform încheierii din 26 mai 2022, remite în adresa dvs., sesizarea înaintată de către apelantul Racu Andrei, privind excepția de neconstituționalitate și control al constituționalității art. 6 alin.4 din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Anexă: materialele acumulate pe 16 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Cotorobai Vitalie

09:20
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 759
"01" "06" 2022

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:**A.1. Persoană fizică****1. Nume:** Racu**2. Prenume:** Andrei**3. Adresă:****4. Telefon:**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. La 17 iunie 2021, Racu Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și material.
2. Prin Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 septembrie 2021, s-a dispus:
 - Se respinge cererea de chemare în judecată a lui Racu Andrei împotriva Ministerului Justiției al RM privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și material, ca neîntemeiată.
3. În motivarea soluției pronunțate, instanța de fond a indicat că conform prevederilor art. 6 alin. (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.
4. A mai indicat că conform art. 68 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, în cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare.
5. A mai indicat că conform art. 68 alin (2¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin. (2).
6. A mai indicat că în conformitate cu art. 435 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul suspendă executarea hotărârii în cazul strămutării de hotare, distrugerii de plantații și semănături, demolării de construcții sau de orice bun imobil, dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

7. Astfel, în procedura Curții de Apel Chișinău se află în examinare apelul lui Racu Andrei împotriva Hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Centru) din 02 septembrie 2021, judecător Svetlana Cușnir.

C. Obiectul sesizării

8. Obiect al prezentei sesizări la Curtea Constituțională îl constituie controlul constituționalității:

- sintagmei *„Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014”*, prevăzută de art. 6 alin (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești,
- sintagmei *„În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silită, conform procedurii stabilite de Codul de executare”*, prevăzută de art. 68 alin (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 din 25.07.2014,
- sintagmei *„Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin. (2)”*, prevăzută de art. 68 alin (2¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 din 25.07.2014,
- sintagmei *„(...) dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare (...)”*, prevăzută de art. 435 alin (1) din Cod de procedură civilă al RM,

prevederi legale care vin în contradicție cu spiritul Hotărârii Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016 și instituie norme care camuflează în sine prevederile legale declarate neconstituționale prin hotărârea menționată mai sus.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

9. Noi, în calitate de autorii ai sesizării, susținem că prevederile contestate încalcă articolul 120 din Constituție, potrivit căruia: *„Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive”*.
10. Astfel, sesizarea se referă la principii cu valoare constituțională interconexe, și anume caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive, dreptul la un proces echitabil și, implicit, la satisfacție efectivă împotriva încălcării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei.
11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, susținem că, deoarece legiuitorul, prin mai multe mișcări, a revenit la situația declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016, adică a dispus executarea hotărârilor judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87/2011, practic, doar după dobândirea de către acestea a caracterului irevocabil și conform unor termeni mai îndelungați decât cei declarați neconstituționali, prevederile contestate contravin prevederilor exprese ale articolului 120 din Constituție, care consacră obligativitatea hotărârilor definitive.
12. Potrivit articolului 20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
13. Astfel, se observă că articolul 20 alin. (1) din Constituție indică în mod direct existența unei obligații pozitive din partea statului de a asigura dreptul la satisfacție efectivă.
14. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa constantă, că dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiție (Hotărârea nr. 1 din 15 ianuarie 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale articolului 60 alin. (3) și alin. (3/1) din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, §60).
15. În același sens, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a se adresa unui organ de plină jurisdicție pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute.
16. În acest context, atât Constituția, cât și Convenția Europeană nu garantează doar examinarea echitabilă, în mod public și într-un termen rezonabil a unei

cauze, ci și executarea efectivă a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii. Or, executarea unei sentințe sau a unei decizii, indiferent de instanța care o pronunță, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din „proces”, în sensul articolului 6 § 1 din Convenție (Hornsby c. Greciei, nr. 18357/91, 19 martie 1997, § 40).

17. În special, dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică a unui stat ar permite ca o hotărâre judecătorească definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți (Immobiliare Saffi c. Italiei, nr. 22774/93, 28 iulie 1999, § 63; Șandor c. României, nr. 67289/01, 24 martie 2005, § 23).
18. În astfel de circumstanțe, este evidentă ingerința prevederilor articolului 6 alin (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, articolului 68 alin (2) și alin (2¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 din 25.07.2014 și articolului 435 alin (1) din Cod de procedură civilă al RM în drepturile garantate de articolul articolul 20 și articolul 120 din Constituție, articolul 6 și articolul 13 din CoEDO.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

19. Potrivit articolului 120 din Constituție, respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești este obligatorie.
20. La 17 noiembrie 2016 Curtea Constituțională a adoptat hotărârea nr. 32, pe marginea excepției de neconstituționalitate, unde a relevat că respectarea hotărârilor judecătorești se exprimă prin obligativitatea executării acestora.
21. În vederea soluționării acelei cauze, Curtea a considerat necesar să clarifice noțiunile de hotărâre judecătorească "definitivă" și hotărâre "irevocabilă", termeni care urmează a nu fi confundați.
22. Curtea a reținut că o hotărâre definitivă nu poate fi rejudecată de aceeași instanță, dar poate fi rejudecată de către o altă instanță superioară. Hotărârea definitivă are autoritatea de lucru judecat.
23. O hotărâre la adăpostul căilor de atac este deseori numită incorect "definitivă", un termen care trebuie să fie totuși rezervat numai hotărârilor judecătorești cu autoritate de lucru judecat, de la pronunțarea lor și indiferent de căile de atac deschise.
24. Dimpotrivă, o hotărâre judecătorească care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac deoarece acestea au fost epuizate sau deoarece termenele de exercitare a acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale, prin intermediul acțiunii în revizuire). O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat.
25. Astfel, conform Curții, trebuie să se facă distincție între (1) "puterea de lucru judecat" sau "irevocabilă", care sunt calitățile unei hotărâri ce împiedică alte procese având ca obiect ceea ce a fost deja judecat, și (2) "autoritatea de lucru judecat" sau "definitivă", care sunt calitățile unei hotărâri ce poate fi contestată printr-o cale ordinară de atac. Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este și definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.
26. Prin urmare, noțiunea de hotărâre "definitivă", care poate fi atacată printr-o cale de atac, trebuie să fie diferențiată de cea de hotărâre "irevocabilă", care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi de atac ordinare sau extraordinare.
27. În acest context, Curtea a reținut că, deși textul constituțional tace în privința noțiunii de „hotărâre definitivă”, o distincție similară între noțiunile "definitivă" și "irevocabilă" este operată și în legislația procesuală.
28. Astfel, conform constatărilor Curții, articolul 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că hotărârile definitive sunt acele hotărâri emise în primă instanță care au fost supuse apelului, după examinarea pricinii în apel.

Potrivit alineatului (2) al aceluiași articol, hotărârile irevocabile sunt (1) cele emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; (2) cele emise de instanța de apel, după expirarea termenului de recurs, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; și (3) cele emise de instanța de recurs, după examinarea recursului.

29. Curtea a mai reținut că, în temeiul articolului 255 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească definitivă este și executorie, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare (articolul 256 CPC). Prin urmare, legislația procesuală civilă atribuie caracter executoriu hotărârilor judecătorești fie imediat după pronunțare, fie la etapa la care devin definitive, fără a aștepta ca acestea să devină irevocabile.
30. În acest context, Curtea a observat că, spre deosebire de textul constituțional și procesual civil, atât Legea nr. 87/2011, cât și Legea nr. 181/2014 pun în executare hotărârile judecătorești împotriva statului abia la etapa dobândirii caracterului irevocabil.
31. Totodată, Curtea a respins argumentele autorităților, potrivit cărora executarea de către stat a hotărârilor definitive riscă să afecteze principiul securității raporturilor juridice în eventualitatea modificării hotărârii în ordine de recurs. Curtea a reținut că aceluiași risc este supusă orice persoană care execută o hotărâre definitivă, însă acest fapt nu a împiedicat statul să dispună ca acestea să nu aștepte ca hotărârea să devină irevocabilă.
32. În acest context, Curtea a reținut că executarea, chiar și imediată, a unei hotărâri definitive (după examinarea apelului, de ex.) nu împiedică formularea recursului, iar dreptul la un proces echitabil nu garantează, în sine, dreptul la suspendarea automată a executării unei hotărâri judiciare nefavorabile (OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos c. Federației Ruse, Hotărârea CtEDO din 20 septembrie 2011, §549). 68. În lumina celor expuse, prevederile contestate ale Legii nr. 87/2011 și cele ale Legii nr. 181/2014 restrâng domeniul de executare a hotărârilor judecătorești definitive la cele irevocabile, contrar prevederilor exprese ale articolului 120 din Constituție.
33. Curtea a mai reținut că, în temeiul Legii nr. 87/2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare.
34. Pe de altă parte, în temeiul Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, executarea silită a hotărârilor judecătorești

- împotriva statului, inclusiv a celor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, este posibilă doar după expirarea termenului de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii.
35. Astfel, legiuitorul a acordat statului un termen de grație de 6 luni pentru executarea benevolă a acestor hotărâri. Abia după expirarea acestui termen, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite.
 36. Curtea a fost gata să accepte argumentele autorităților că anumite măsuri pot fi necesare în vederea menținerii echilibrului bugetar între cheltuieli și venituri publice, care pot fi considerate ca urmărind un scop de utilitate publică (Mihăieș și Senteș împotriva României (dec.), nr. 44232/11 și 44605/11, 6 decembrie 2011). Aceste măsuri au ca finalitate protecția patrimoniului instituțiilor publice, ca o premisă indispensabilă a desfășurării activității lor în condiții optime și, prin aceasta, a îndeplinirii atribuțiilor ce le revin ca parte integrantă a mecanismului statului. Astfel, chiar dacă afectează celeritatea procedurii, aceste măsuri urmăresc identificarea resurselor necesare pentru executarea obligațiilor.
 37. În acest context, Curtea a reținut că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că, deși o autoritate statală nu ar putea să invoce lipsa de lichidități pentru a justifica refuzul de a executa o condamnare, în mod excepțional, se admite că o întârziere în executare ar putea fi justificată de circumstanțe speciale, chiar dacă regula este aceea a executării într-un termen rezonabil (Burdov împotriva Rusiei, hotărâre din 7 mai 2002). Această întârziere nu trebuie să se permanentizeze, astfel încât să aducă atingere substanței înseși a dreptului protejat de art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană.
 38. Curtea a mai reținut că, în viziunea Curții Europene, executarea unor hotărâri judecătorești obligatorii și executorii care implică achitarea unor despăgubiri bănești de către autoritățile statului **nu este considerată ca fiind o procedură complexă.**
 39. Curtea a menționat că persoana care a obținut o hotărâre judecătorească împotriva statului nu trebuie în mod necesar să inițieze o procedură de executare forțată pentru a obține satisfacție. În acest sens, Curtea a subliniat necesitatea ca, în virtutea obligațiilor pozitive, statul să execute hotărârile în care are calitatea de debitor fără o intervenție a executării silite din partea executorului judecătoresc.
 40. Curtea a observat că din cadrul legal în vigoare rezultă că termenul de grație de 6 luni este aplicabil tuturor categoriilor de creanțe împotriva statului, inclusiv creanțelor rezultate din aplicarea Legii nr. 87/2011.

41. Având în vedere obiectul specific al acelei excepții de neconstituționalitate, Curtea a analizat dacă procedura de executare a obligațiilor de plată a creanțelor rezultate din aplicarea Legii nr. 87/2011, în calitate de remediu eficient împotriva tergiversărilor, se desfășoară într-un termen rezonabil și dacă un tratament diferențiat se impune în privința executării acestora în raport cu celelalte creanțe împotriva statului.
42. Curtea a reținut că rațiunea Legii nr. 87/2011 a fost de a institui un remediu intern eficient împotriva duratei excesive a procedurilor judiciare sau de executare.
43. Curtea a observat că, în speță, această procedură durează mai mult de doi ani.
44. Curtea a reținut că acest termen se datorează instituirii unor mecanisme care afectează celeritatea procedurilor de compensare a prejudiciului cauzat prin tergiversarea examinării cauzei, precum cerința epuizării a trei grade de jurisdicție (caracterul irevocabil al hotărârii) și termenul de grație de 6 luni. Or, un asemenea mecanism, menit să compenseze tergiversarea, pentru a fi eficient, trebuie să fie el însuși unul simplu, care asigură celeritate.
45. Astfel, Curtea a observat că chiar dacă, în sine, prelungirea executării cu o perioadă de 6 luni din cauza lipsei de fonduri nu atrage automat încălcarea executării într-un termen rezonabil, totuși ea riscă să ridice o problemă atunci când se suprapune peste alte tergiversări, pe care, de fapt, Legea nr. 87/2011 este menită să le remedieze.
46. Mai mult, lipsa justificării pentru instituirea unui asemenea termen în cazul Legii nr. 87/2011 a fost susținută și prin declarațiile reprezentantului Direcției contencios din cadrul Ministerului Justiției, responsabil de implementarea Legii nr. 87/2011, potrivit căruia un termen mai mic de 6 luni este suficient pentru executarea creanțelor rezultate din Legea nr. 87/2011, în practică acestea fiind executate până la expirarea acestui termen.
47. Pentru aceste motive, Curtea a considerat necesar să adopte o Adresă Parlamentului, în vederea eficientizării mecanismului Legii nr. 87/2011, prin excluderea, cel puțin, a unui grad de jurisdicție și a instituirii unor termene rezonabile de executare.
48. În acest context, **Curtea a reținut că un termen de 3 luni pentru executarea hotărârilor Curții Europene, la fel executate de către Ministerul Finanțelor printr-un mecanism similar Legii nr. 87/2011 prin intermediul Ministerului Justiției, este suficient pentru autorități pentru a se conforma.**
49. În acest sens, având în vedere că atât Legea nr. 87/2011, cât și hotărârile Curții Europene constituie, în esență, acte de compensare a încălcării drepturilor fundamentale, Curtea consideră că, până la modificarea de

către Parlament a cadrului legal, creanțele rezultate din Legea nr. 87/2011 urmează a fi puse în executare neîntârziat după rămânerea hotărârii definitive și executate nu mai târziu de trei luni de zile de la această dată.

50. Totodată, prin neglijarea constatărilor Curții expuse mai sus, legiuitorul a reiterat situația de pînă la admiterea excepției de neconstituționalitate.
51. Astfel, prevederile legale supuse controlului constituțional au fost adoptate în contradicție cu spiritul Constituției și contrar logicii constatărilor făcute de Înalta Curte și descrise mai sus.
52. Deci, prevederile legale supuse controlului constituțional sunt unele ce contravin flagrant constatărilor Curții în făcute în Hotărîrea nr. 32 din 17.11.2016, prin ce contravin practicii Curții și încalcă flagrant art. 20 și art. 120 din Constituție.
53. Urmare a celor expuse mai sus, autorii prezentei sesizări solicită respectuos Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei „*Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014*”, prevăzută de art. 6 alin (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, sintagmei „*În cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărîri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare*”, prevăzută de art. 68 alin (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 din 25.07.2014, sintagmei „*Recursul declarat împotriva hotărîrii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărîrii judecătorești prevăzut la alin. (2)*”, prevăzută de art. 68 alin (2¹) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 din 25.07.2014, sintagmei „*(...) dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare (...)*”, prevăzută de art. 435 alin (1) din Cod de procedură civilă al RM, prin raportare la prevederile articolului 20, și articolului 120 din Constituție și a articolului 6§1 și articolului 13 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

F. Lista documentelor relevante

- Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi referitoare la executarea creanțelor împotriva statului (Sesizarea nr. 80g/2016).

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Eu, Andrei Racu, autorul excepției de neconstituționalitate, declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice, sub ce și semnez.

Cu deosebit respect,

19 mai 2022

Andrei Racu

Î N C H E I E R E

mun. Chișinău

26 mai 2022

Colegiul civil, comercial și de
contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii
Grefier

Ala Malîi
Olga Cojocar și Vitalie Cotorobai
Adelina Oaieneagră

examinând, în ședință de judecată publică, în procedura de apel cauza civilă inițiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Racu Andrei către Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 2 septembrie 2021 prin care acțiunea a fost respinsă, -

c o n s t a t ă :

La 17 iunie 2021 Racu Andrei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești definitive și executorie din 25 noiembrie 2020 și repararea prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 9 iulie 2020, acțiunea lui Racu Andrei, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Racu Andrei împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral, a fost admisă parțial, fiind constatat faptul încălcării dreptului lui Andrei Racu la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale. De asemenea, a fost dispusă încasarea, în beneficiul lui Racu Andrei, a prejudiciului moral în mărime de 2200 de lei din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM. În rest, cerințele reclamantului au fost respinse ca nefondate.

Prin decizia din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 9 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/.

Cauza civilă a fost judecată în baza Legii nr. 87 din 21.04.2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În continuare, reclamantul a indicat că conform hotărârii Curții Constituționale din 17 noiembrie 2016, hotărârile judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, urmează a fi puse în executare neîntârziat după rămânerea hotărârii definitivă și executate nu mai târziu de trei luni de zile de la

această dată, similar termenului de executare a hotărârilor definitive pronunțate de CtEDO. Mai declară reclamantul, că decizia din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău urma să fie executată cel târziu până la data de 24 februarie 2021, dar până la adresare cu prezenta acțiune nu a fost executată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 2 septembrie 2021, acțiunea a fost respinsă.

La 6 septembrie 2021 (prin intermediul serviciului poștal), Racu Andrei a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 23 decembrie 2021 cererea de apel a fost acceptată pentru examinare, cu intentarea procedurii în apel.

În cadrul ședinței din 5 mai 2022 apelantul Racu Andrei a solicitat remiterea în adresa Curții Constituționale a sesizării privind controlul constituționalității:

sintagmei „*Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014*” conținută în art. 6 alin. (4) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;

sintagmei „*în cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare*”, conținute în art. 68 alin. (2) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014;

sintagmei „*Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin. (2)*”, conținută în art. 68 alin. (2¹) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014;

sintagmei „*(...)dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare(...)*”, conținută în art. 435 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

Susține partea, că prevederile legale numite vin în contradicție cu spiritul Hotărârii Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016 și instituie norme care camuflează în sine prevederile legale declarate neconstituționale prin hotărârea nominalizată.

Audiind opinia părților, examinând materialele cauzei și motivele invocate de părți în susținerea poziției expuse, în coroborare cu cadrul legal aplicabil, Colegiul consideră necesar a admite demersul părții apelante privind sesizarea Curții Constituționale din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 12¹ Cod de procedură civilă:

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau

asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) al Constituției, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Astfel, raportând dispozițiile legale preciate la circumstanțele speței Colegiul conchide, că nu este îndreptățit de a se expune asupra temeiniciei sesizării Curții Constituționale înaintată de apelantul Racu Andrei, reținând doar că actul legal, în privința căreia apelantul invocă excepția de neconstituționalitate, intră în categoria actelor normative prevăzute expres și exhaustiv de art. 135 al Constituției, excepția este ridicată de o parte în proces - apelant, prevederile legale contestate sunt pertinente pricinii, pot fi aplicate în continuare la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, ce ar avea ca obiect controlul constituționalității normelor legale contestate, cererea de apel fiind acceptată pentru examinare prin încheierea instanței de apel din 23 decembrie 2021.

Din aceste considerente, deoarece partea apelantă este îndreptățită de a sesiza Curtea Constituțională, situația întrunind criteriile impuse de lege pentru situațiile de acest gen, anterior enumerate, iar sesizarea părții adresată Curții urmând a fi expediată acesteia de către instanța de apel, Colegiul conchide în speță că urmează a fi admis demersul apelantului Racu Andrei, privind remiterea sesizării, prin care se invocă excepția de neconstituționalitate a unor prevederi legale, în adresa Curții Constituționale, cu amânarea pledoariilor până la soluționarea sesizării de către ultima.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă și Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 Colegiul, -

d i s p u n e:

Admite demersul apelantului Racu Andrei, privind remiterea Curții Constituționale a sesizării de excepție a neconstituționalității și se remite Curții sesizarea de excepție a neconstituționalității a:

sintagmei „*Titlul executoriu se va executa de către Ministerul Finanțelor, în conformitate cu procedura și termenele stabilite prin Legea finanțelor publice și*

responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014” conținută în art. 6 alin. (4) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești;

sintagmei „în cazul neexecutării documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești definitive în termen de 3 luni de la data prezentării acestuia, creditorul poate solicita executorului judecătoresc inițierea executării silite, conform procedurii stabilite de Codul de executare”, conținute în art. 68 alin. (2) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014;

sintagmei „Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești prevăzut la alin. (2)”, conținută în art. 68 alin. (2¹) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014;

sintagmei „(...) dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare (...)”, conținută în art. 435 alin. (1) din Cod de procedură civilă, depusă în cadrul cauzei civile inițiată la cererea de chemare în judecată înaintată de Racu Andrei către Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Ala Malii

Judecătorii

Olga Cojocaru

Vitalie Cotorobai